Asiantuntijalausunto HE 109/2026 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, 19.10.2026
Anni Harmaala

KIELEN OPPIMINEN, HYVINVOINTI JA KOTOUTUMINEN

- Rahallisten kannustimien vaikutuksesta kielen oppimiseen ei ole osoitettu olevan hyötyä
- Kielen oppiminen usein pitkä prosessi, siihen vaikuttavat muun muassa henkilön terveydentila, elämäntilanne ja aiemmat oppimiskokemukset
- Erot odotusajassa kotoutumiskoulutukseen aiheuttavat eriarvoisuutta
- Stressi toimeentulosta vaikeuttaa kielen oppimista ja heikentää hyvinvointia

PERUSTURVAN RIITTÄVYYS JA VAIKUTUKSET TOIMEENTULOON

- Erityistä huomiota kiinnitettävä vaikutuksiin haavoittuvassa asemassa oleviin
- Esimerkiksi traumaattiset kokemukset ja vähäinen koulutus voivat heikentää mahdollisuuksia työllistymiseen ja kielen oppimiseen
- Esitys voi lisätä ulkomaalaistaustaisten lasten perheiden pienituloisuutta, lapsen edun tulisi olla keskiössä vaikutuksia arvioitaessa
- Esitys voi lisätä toimeentulotuen tarvetta
- Toimeentulon kiristyminen lisää riskiä työperäiseen hyväksikäyttöön

JOHTOPÄÄTÖKSET

- Esityksessä ei ole riittävästi osoitettu, että perusturvan alentaminen edistäisi kielenoppimista ja työllistymistä tavalla, joka perustelisi siitä aiheutuvat kielteiset toimeentulovaikutukset
- Kielteiset vaikutukset kohdistuvat erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin ja lapsiperheisiin
- Kaikilla tulisi olla tosiasialliset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet saavuttaa korkeampaan etuuteen vaadittu kielitaito
- Yleistuen maksamista tasoltaan alempana kotoutumistukena ei tulisi toteuttaa esitetyllä tavalla